

Księga Hioba – opowieść o wielkim cierpieniu

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Gra edukacyjna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Michał Pater, *Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu*, Poznań-Warszawa 1978, s. 414–415.
- Źródło: Wilfrid J. Harrington, *Klucz do Biblii*, tłum. Józef Marzęcki, Warszawa 1984, s. 287.
- Źródło: Wilfrid J. Harrington, *Klucz do Biblii*, tłum. Józef Marzęcki, Warszawa 1984, s. 290–291.
- Źródło: *Księga Hioba 20, 4–20*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 551.
- Źródło: *Hi 7, 1–21*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 543.
- Źródło: *Hi, 14,1–12*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 547.
- Źródło: *Hi 19, 6–10*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 551.
- Źródło: *Hi 24, 1–17*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 554.

- Źródło: Cyprian Kamil Norwid, *Modlitwa*.

Księga Hioba – opowieść o wielkim cierpieniu

William Blake, *Zły sen Hioba* (fragment), ok. 1805

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Dzieje Hioba to historia bogobożnego, szlachetnego i szczęśliwego człowieka, który stracił wszystko, a jego życie zostało naznaczone cierpieniem. Nieznany autor Księgi Hioba stworzył dzieło o cierpieniu jako okrutnej próbie wiary, godności ludzkiej, wierności Bogu. Stawia pytania, czy cierpienie odrzuca, czy łączy człowieka z Bogiem. Czy można wytłumaczyć sens cierpienia?

Twoje cele

- Opisziesz cierpienia Hioba.
- Wyjaśnisz, w jaki sposób Hiob pojmuje grzech.
- Dokonasz analizy opowieści o Hiobie na poziomie dosłownym i metaforycznym.
- Opisziesz, jak rozumiesz sens niezawinionego cierpienia.

Przeczytaj

Księga Hioba – dzieło o cierpieniu

Hiob (ilustracja z *Kroniki norymberskiej*)

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Cierpienie to stan będący reakcją na ból fizyczny lub psychiczny, a wynikający z niedomagań organizmu, przeżycia smutnych wydarzeń albo z braku możliwości osiągnięcia jakiegoś celu. Kojarzy się zazwyczaj negatywnie, ale w kulturze wytworzyły się teorie wskazujące na pozytywny aspekt tego stanu. Dziełem ukazującym sens cierpienia jest m.in. Pismo Święte. W Starym Testamencie często podkreśla się, że udręka kształtuje człowieka i daje okazję do oczyszczającej pokuty. W Nowym Testamencie szczególnie mocno uwypukla się mękę Jezusa, widząc w niej nieodzowny warunek uzyskania zbawienia przez wiernych Chrystusowi.

Księga Hioba to stworzony z 1035 [wersetów](#) biblijny [poemat dydaktyczny](#), który niemal w całości poświęcono próbie wytłumaczenia, dlaczego człowiek cierpi. Nieznany autor, żyjący między V a III

w. p.n.e., przedstawił historię człowieka bardzo bogobojnego i szczęśliwego. Mimo że stracił on dom, majątek, dzieci, a na końcu – zdrowie, nie odwrócił się od Boga. Przyjaciele Elifaz, Bildad i Sofar przybyli, aby pocieszyć Hioba, najpierw milczeli, potem zaś radzili, aby przyznał się do grzechu. Widząc ogrom nieszczęść, jakie go dotknęły, uznali, że musi być grzesznikiem, skoro Pan Bóg tak go doświadczył. Hiob nie zgodził się z takim twierdzeniem, gdyż uważał, że zło, które go spotkało, nie jest skutkiem grzechu, którego się dopuścił. W spór między nimi włączył się jeszcze tajemniczy młodzieniec Elihu, wykazujący, że żaden z rozmówców nie ma racji. Wreszcie głos zabrał Bóg, który najpierw skarcił Hioba i jego przyjaciół za chęć wyjaśnienia wyroków boskich, ale później w nagrodę za wierność obdarzył głównego bohatera tej książki zdrowiem, nową rodziną i wielkim majątkiem.

Cierpienie a grzech

Twórcy Starego Testamentu wielokrotnie dawali wyraz przekonaniu, że wszystko pochodzi od Boga. W cierpieniu widziano następstwo grzechu. Ból fizyczny i psychiczny to, jak twierdzono, stan uzależniony od postępowania człowieka i będący rodzajem kary już na ziemi, za życia.

((Wilfrid J. Harrington

Klucz do Biblii

Księga Hioba należy do etapu myślowego, kiedy idea indywidualnej odpłaty w tym życiu natrafiła w sposób namacalny na nierozwiązalne trudności praktyczne. Aby zrozumieć nie tylko tę księgę, [...] trzeba pamiętać, iż Hebrajczycy mieli bardzo mgliste pojęcie o życiu pozagrobowym. W chwili śmierci człowiek nie przestawał istnieć całkowicie, lecz istniał dalej w pewien niejasny i nieokreślony sposób w [Szeolu](#); ale w tej posępnej siedzibie zmarłych wszyscy, bogaci i biedni, dobrzy i źli, byli równi. W tej sytuacji jest rzeczą nieuniknioną, że na większości stron Starego Testamentu odpłatę za dobro czy zło rozpatrywano wyłącznie w ziemskiej perspektywie, uwzględniając jedynie sankcje doczesne.

Źródło: Wilfrid J. Harrington, *Klucz do Biblii*, tłum. Józef Marzęcki, Warszawa 1984, s. 287.

W Księdze Hioba można dostrzec dyskusję z poglądem zakładającym, że wszelkie cierpienie wynika z grzechu tego, kogo dotyka udręka. Dla tytułowego bohatera poematu związek cierpienia z moralną winą nie był już oczywisty. Niedostrzeganie tej zależności zwiększyło poczucie niesprawiedliwości i wzmogło mękę.

((Wilfrid J. Harrington

Klucz do Biblii

Hiob bowiem istotnie zapewnia o swej niewinności. [...] Jego własny świat legł w gruzach, gdyż on także akceptował tradycyjną doktrynę. Teraz widzi, że nie ma ona zastosowania w jego wypadku – nie zna jednak żadnego innego rozwiązania. Zмага się mężnie ze swym problemem, lecz nie znajduje wyjścia; jego cierpienia są teraz całkowicie bezsensowne i skłonny on jest kwestionować sprawiedliwość Boga. Ten Hiob [...] jest [...] człowiekiem z krwi i kości, usiłującym wykryć przebłysk znaczenia w nieodgadnionych drogach Boga, człowiekiem stąpającym po omacku w gęstej ciemności – są to jednak ciemności wiary. Wielkość Hioba polega na tym, iż umie on „oprzeć się cierpieniom, które go przygniatają, by pozbawić go wiary w ukrytego Boga”. W swej udręce mógł

krytykować Boga i drogi Opatrzności, lecz przeciwwagą dla tego jest jego wołanie o Boga i tęsknota za spotkaniem się z Nim. [...]

Hiob [...] doszedł do uznania Boga w Jego prawdziwej naturze i już nie kwestionuje Bożych zamysłów. [...] Od niego zaś możemy się nauczyć, że wiara w Boga, którego dróg nie zdołamy poznać, prowadzi jednak do cierpliwości i do spokoju.

Źródło: Wilfrid J. Harrington, *Klucz do Biblii*, tłum. Józef Marzęcki, Warszawa 1984, s. 290–291.

Albrecht Dürer, *Hiob z żoną*, skrzydło Ołtarza Jabacha, ok. 1504

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Sens cierpienia w Księdze Hioba

((Michał Pater

Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu

Starożytni Hebrajczycy nie lubili abstrakcyjnego myślenia [...]; oni byli nastawieni na konkret życiowy. Tak i w Księdze Joba spotykamy się z konkretem: na przykładzie sprawiedliwego człowieka, dotkniętego wielkim cierpieniem, próbuje autor [...] odpowiedzieć na pytanie o właściwą przyczynę tego zła. Stara się pokazać, że nie sprzeciwia się ono ani mądrości, ani sprawiedliwości Bożej. [...] Autor-literat [...] w rozmaity sposób naświetla bolesny problem, wprowadza na scenę

nowych rozmówców, zmienia nastrój narracji – wszystko po to, aby jakoś ułatwić czytelnikowi zrozumienie wartości i sensowności nawet niezasłużonego cierpienia.

Czy ostatecznie autor rozwiązuje trudny problem, który postawił? Niektórzy uczeni sądzą, że niestety odpowiedzi nie daje. Inni zbierają niejako całą treść Księgi, formułując odpowiedź, że rozwiązaniem jest stwierdzenie, iż Bóg jest niezgłębiony, tajemniczy, że On tylko zna sens cierpienia. Jeszcze inni [...] doszukują się upragnionego wyjaśnienia w mowach Elihu, [...] a ostatnio w zmianie usposobienia Joba, który na mowę Boga reaguje „zamilknięciem” [...].

Księga nie przynosi rozwiązania problemu w sposób bezdyskusyjny, zupełnie jasny. Podsumowanie zawiera się w kilku punktach:

- Bóg doświadcza cierpieniem również sprawiedliwych;
- cierpienie ma walor wychowawczy;
- człowiek winien raczej czcić tajemnicze plany Opatrzności, niż je badać;
- Bóg ostatecznie otoczy opieką każdego sprawiedliwego.

Źródło: Michał Pater, *Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu*, Poznań-Warszawa 1978, s. 414–415.

Słownik

poemat dydaktyczny

gatunek literatury dydaktycznej, obszerny utwór zapisany wierszem lub wersetami, zawierający pouczenia o charakterze moralnym

werset

(łac. *versus* – wiersz) wyodrębniony graficznie fragment tekstu, obejmujący kilka zestawionych podrzędnie lub współrzędnie zdań, spoisty wewnętrznie, zwykle numerowany; podział na wersety występuje w Biblii i tekstach na nią stylizowanych, jak również w Koranie; wersety pełnią w prozie rytmicznej rolę zbliżoną do tej, jaką pełnią wersy lub zwrotki w poezji

Polecenie 1

Po zapoznaniu się z sekcją „Przeczytaj” rozwiąż test samosprawdzający.

Test

Sprawdź swoją wiedzę na temat Hioba, biorąc udział w grze

Liczba pytań:

15

Limit czasu:

5 min

Twój ostatni
wynik:

-

Uruchom

Polecenie 2

Ułóż własne pytanie do testu i daj je do rozwiązania koledze lub koleżance.

Question: ...

a. ...

b. ...

c. ...

d. ...

Sprawdź się

Księga Hioba 7, 1–21

“ Hi 7, 1–21

7.1 Czyż nie do bojowania podobny byt człowieka?

Czy nie pędzi on dni jak najemnik?

2 Jak niewolnik, co wzdycha do cienia,
jak robotnik, co czeka zapłaty.

3 Zyskałem miesiące męczarni,
przeznaczono mi noce udręki.

4 Położę się, mówiąc do siebie:
Kiedyż zaświta i wstanę?

Lecz noc wiecznością się staje
i boleść mną targa do zmroku.

5 Ciało moje okryte robactwem, strupami,
skóra rozchodzi się i pęka.

6 Czas leci jak tkackie czółenko
i przemija bez nadziei.

7 Wspomnij, że dni me jak powiew.
Ponownie oko me szczęścia nie zazna.

8 Nikt już mnie powtórnie nie ujrzy:
spojrzysz, a już mnie nie będzie.

9 Jak obłok przeleci i zniknie,
kto schodzi do Szeolu, nie wraca,

10 by mieszkać we własnym domostwie;
nie zobaczą go strony rodzinne.

11 Ja ust ujarzmić nie mogę,
mówić chcę w utrapieniu,
narzekać w boleści mej duszy.

12 Czy jestem morzem lub smokiem głębiny,
żeś strażę przy mnie postawił?

13 Myślałem: Wypocznę na łóżku,
posłanie to trosk mych powiernik.

14 Lecz Ty mnie snami przestraszasz,
przerażasz mnie widziadłami.

15 Moja dusza wybrała uduszenie,

a śmierć – moje członki.
16 Zginę. Nie będę żył wiecznie.
Zostaw mnie – dni me jak tchnienie.
17 A kim jest człowiek, abyś go cenił
i zwracał ku niemu swe serce?
18 Czemu go badać co ranka?
Na co doświadczać co chwilę?
19 Czy wzrok swój kiedyś odwrócisz?
Pozwól mi choćby ślinę przełknąć.
20 Zgrzeszyłem. Cóż mogłem Ci zrobić?
[Przecież] człowieka przenikasz.
Dlaczego na cel mnie wziąłeś?
Mam być ciężarem Najwyższemu?
21 Czemu to grzechu nie zgładszisz?
Nie zmażesz mej nieprawości?
Wkrótce położę się w ziemi,
nie będzie mnie, choćbyś mnie szukał»

Źródło: *Hi 7, 1–21*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 543.

Księga Hioba 14, 1–12

Księga Hioba 19, 6–10

Księga Hioba 24,1–17

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wybierz te wyrazy lub wyrażenia, dzięki którym wypowiedź będzie prawdziwa.

Twierdzenie, że Hiob znosił swoje cierpienie bez żadnej skargi, jest nieprawdziwe / prawdziwe.
W rozmowie z trzema przyjaciółmi / Bogiem narzekał, że został odrzucony przez Boga /
rodzinę. Twierdził też, że życie człowieka jest krótkie i pełne boleści / nadziei.

Ćwiczenie 2

W Księdze Hioba ludzkie życie zostało porównane do:

☐ balu

☐ letargu

☐ pieśni pogrzebowej

☐ mgnienia oka

☐ nieustannej walki

Ćwiczenie 3

W Biblii poszczególne fragmenty 24 rozdziału Księgi Hioba zostały opatrzone tytułami. Dopasuj te tytuły do odpowiednich wersetów.

Na świecie panuje gwałt

wersety 4-8

Stan niewolników

9-12

Nocne zbrodnie

wersety 1-3

Praca przymusowa biednych

13-17

Ćwiczenie 4

Wypisz z przytoczonych rozdziałów Księgi Hioba określenia będące synonimami słowa „cierpienie”.

Ćwiczenie 5

Z dwóch rozdziałów Księgi Hioba przytocz po jednym cytacie wskazującym na krótkotrwałość ludzkiego życia.

Ćwiczenie 6

Czy sen jest dla Hioba czasem odpoczynku od cierpienia? Odpowiedź uzasadnij, przywołując odpowiedni cytat.

Ćwiczenie 7

Jaki charakter mają cierpienia Hioba? Czy dotyczą sfery psychicznej, czy cielesnej? Napisz tekst, w którym uzasadnisz swoją odpowiedź.

Ćwiczenie 8

Zbierz argumenty do dwóch tematów rozprawek:

Księga Hioba to opowieść o wystawianiu człowieka na próbę.

Księga Hioba to opowieść o niezawinionym cierpieniu.

Przeczytaj przemowę Sofara, jednego z trzech przyjaciół Hioba. Następnie napisz tekst, w którym wykażesz, że Sofar reprezentuje tradycyjny sposób postrzegania związku między grzechem a nieszczęściem spotykającym człowieka już za życia.

“ Księga Hioba 20, 4–20

20. 4 Czyż nie wiesz? Od dawien dawna,
odkąd jest człowiek na ziemi,
5 radość występnych jest krótka,
szczęście niewiernego trwa chwilę,
6 choć w pysze chce sięgać po niebo
i głową dotykać obłoków.
7 Na zawsze zaginie jak mierzwa,
obecni powiedzą: „A gdzież on?”
8 Jak sen przeminął, nie można go znaleźć –
znikł niby nocne marzenie.
9 Choć goni go oko, nie sięgnie,
to miejsce nie ujrzy go więcej.
10 Synowie zwracają mienie ubogim,
jego ręce oddają bogactwa.
11 Jego kości tak pełne były krzepy:
wraz z nim ją kładą do prochu.
12 Słodkie zło w jego ustach,
chętnie je miał pod językiem,
13 trzymał i nie chciał wypuścić,
język do niego przykleił.
14 Pokarm spleśniał mu w trzewiach,
żołądek zawiera truciznę;
15 dobra sam połknął i zwrócił:
Bóg wyrzucił je z niego.
16 Wchłaniał on jad padalców,
zabije go język żmijowy.
17 Nie spojrzysz na wody płynące,

choć płyną miodem i śmietaną.

18 Zwrócił swój zysk nie połknięty.

Nie cieszy go złupione bogactwo.

19 Skrzywdził, zasmucił ubogich,

domy zagrabiał, nie stawiał;

20 nie zaznał spokoju w swym wnętrzu,

nie uratował się swoim skarbem.

Źródło: *Księga Hioba 20, 4–20*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich, Poznań 1980, s. 551.

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Oparek

Przedmiot: Język polski

Temat: Księga Hioba – opowieść o wielkim cierpieniu

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

12) w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, Dziadów cz. II oraz Pana Tadeusza Adama Mickiewicza, Zemsty Aleksandra Fredry, Balladyny Juliusza Słowackiego;

13) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

IV. Samokształcenie.

6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- zna historię Hioba;
- potrafi zdefiniować poemat dydaktyczny jako gatunek literacki;
- rozwija umiejętność formułowania pytań i odpowiedzi związanych z treścią Księgi Hioba;
- interpretuje postać Hioba jako literacki archetyp cierpienia;
- analizuje opowieść o Hiobie na poziomie dosłownym i metaforycznym;
- przedstawia swoje stanowisko na temat sensu niezawinionego cierpienia.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja;
- gra dydaktyczna;
- rozmowa kierowana;
- grafnotka.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel inicjuje dyskusję na temat: *Czym jest cierpienie w życiu człowieka? Czy można go uniknąć? Dlaczego ludzie cierpią?* Podczas dyskusji nauczyciel naprowadza uczniów na przykład Hioba – symbolu cierpienia niezawinionego.
2. Nauczyciel udostępnia uczniom drukowane fragmenty Księgi Hioba (zawarte w e-materiale). Uczniowie zapoznają się z nimi. Chętnym uczniom można zaproponować przeczytanie całości.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel udostępnia uczniom e-materiał „Księga Hioba – opowieść o wielkim cierpieniu”.
2. Nauczyciel wyświetla na tablicy cele zajęć i wspólne z uczniami ustala kryteria sukcesu.
3. Nauczyciel sprawdza wiedzę uczniów na temat Księgi Hioba i cech gatunkowych poematu dydaktycznego. Uczniowie tworzą grafnotkę, w której umieszczają słowa kluczowe np.: Księga Hioba, dzieło dydaktyczne, księgi mądrościowe, dysputa, dialogi, monologi, elementy starożytnego procesu sądowego.
4. Nauczyciel może zwrócić uwagę na fakt, że historia Hioba stanowiła przedmiot analiz teologów i filozofów zajmujących się problemem cierpienia. Księga Hioba inspirowała Goethego, który pisząc Fausta, wzorował się na rozmowie Boga z diablem, jak również Kochanowskiego (treny). Archetyp człowieka cierpiącego bez winy pojawia się również w utworach powstałych po II wojnie światowej, ukazujących cierpienia ofiar totalitaryzmów.

Faza realizacyjna:

1. Chętni uczniowie (ci , którzy przeczytali całość) streszczają dzieje Hioba, skupiając uwagę na reakcjach Hioba na nieszczęścia, które go dotyczą. Nauczyciel zadaje pytanie: Jak zachowują się ludzie, kiedy spada na nich nieszczęście i cierpią?
Możliwe odpowiedzi:
ludzie są bezsilni
przyjmują cierpienie z pokorą
nie przyjmują cierpienia
buntują się przeciw cierpieniu
obwiniają Boga
nie rozumieją dlaczego cierpienie ich dotknęło
złorzeczą Bogu
odchodzą od Boga
ufają Bożej mądrości
szukają sensu cierpienia
2. Uczniowie przechodzą do sekcji „Sprawdź się”. Określają, jak zachowywał się Hiob wobec cierpienia. Następnie wykonują ćwiczenia: 1, 4, 7.
3. Fazę realizacyjną należy podsumować pytaniem: *Czy Hiob był grzesznikiem?* Jak uczniowie rozumieją wyrażenie: *niezawinione cierpienie*?

Faza podsumowująca:

1. W fazie podsumowującej uczniowie analizują Księgę Hioba na poziomie metaforycznym. Wykonują ćwiczenie: 2, 5.
2. Uczniowie przechodzą do sekcji „Gra edukacyjna” – wykonują test samosprawdzający. Jeśli uczniom nie uda się wykonać testu w wyznaczonym czasie, nauczyciel proponuje

drugą próbę dla chętnych. Wyznaczona osoba na zakończenie pracy z grą odczytuje prawidłowe odpowiedzi. Następnie uczniowie przechodzą do polecenia 2 z sekcji, układają pytania z odpowiedziami i wymieniają się materiałem z partnerem z ławki. Nauczyciel sprawdza poprawność wykonania zadania.

Praca domowa:

1. Rozważania o cierpieniu. Napisz do jakich refleksji na temat cierpienia skłonił cię temat dzisiejszej lekcji.

Materiały pomocnicze:

- Kazimierz Bukowski, *Biblia a literatura polska*, Warszawa 1990.
- Jakubiec C., *Księga Hioba*, Poznań 1974.

Wskazówki metodyczne

- Nauczyciel może wykorzystać multimedium „Gra edukacyjna” przed lekcją, jako sprawdzenie znajomości Księgi Hioba.